

Sygn. akt X Ga 332/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący : SSO Iwona Wańczura (spr.)

Sędziowie: SSO Małgorzata Korfanty, SSO Barbara Przybyła

Protokolant: Grzegorz Kaczmarczyk

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2016 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki Akcyjnej w K.**

przeciwko **J. G. (G.)**

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 11 maja 2015 r, sygn. akt VII GC 935/11

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) zasądza od pozwanego J. G. na rzecz powódki (...) Spółki Akcyjnej w K. kwotę 31 713,31 zł (trzydzieści jeden tysięcy siedemset trzysta 31/100 złotych)

z ustawowymi odsetkami od 16 lutego 2012 r. do 31 grudnia 2015 r,

a z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r;

b) umarza postępowanie w zakresie kwoty 5 129,64 zł (pięć tysięcy sto dwadzieścia dziewięć 64/100 złotych),

c) oddala powództwo co do kwoty 2 681,78 zł (dwa tysiące sześćset osiemdziesiąt jeden 78/100 złotych) i odsetek za okres przed 16 lutego 2012 r,

d) przesądza, że powódka wygrała proces w 80 % i pozostawia szczegółowe wyliczenie kosztów procesu przed Sądem I instancji referendarzowi sądowemu Sądu Rejonowego w Gliwicach;

2. oddala apelację w pozostałym zakresie;

3. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2 590 zł (dwa tysiące pięćset dziewięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO Małgorzata Korfanty SSO Iwona Wańczura SSO Barbara Przybyła

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka Akcyjna w K. wniosła o zasądzenie od pozwanego J. G. kwoty 39.524,73 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu. Powódka oparła swoje powództwo o przepis art. 299 k.s.h. Wskazała, że pozwany był członkiem zarządu spółki PPUH (...) sp. z o. o., z którą wielokrotnie zawierała umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych oraz o dostarczenie energii elektrycznej. Jej kontrahent- spółka PPUH (...) sp. z o. o, począwszy od 30 kwietnia 2006 roku do 2009 roku nie regulowała należności na rzecz powódki. Wniosek o ogłoszenie upadłości spółki PPUH (...) został złożony w sierpniu 2007 roku - z opóźnieniem, bo dłużnik stał się niewypłacalny na początku 2006 roku. O bezskuteczności egzekucji w stosunku do dłużnej spółki świadczy okoliczność umorzenia postępowania upadłościowego prowadzonego w stosunku do spółki. Powódka wniosła o zawezwanie do próby ugodowej, jednakże nie doszło do zawarcia ugody.

W odpowiedzi na pozew pozwany J. G. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz obciążenie powódki kosztami procesu. Zarzucił, że powódka w sposób wadliwy określiła wartość przedmiotu sporu. Następnie pozwany oświadczył, iż nie otrzymał żadnej informacji na temat złożonego wniosku o zawezwanie do próby ugodowej, jak również nie został wezwany do zapłaty przez powódkę. Podniósł, że powódka nie przedstawiła dowodu prowadzenia egzekucji wobec P.P.U. H (...) sp. z o. o., jak i jej umorzenia wobec ustalenia bezskuteczności. Nadto zarzucił, że wniosek o ogłoszenie upadłości dłużnej spółki został złożony we właściwym terminie i nie jest odpowiedzialny za zobowiązania spółki powstałe w czasie trwania postępowania upadłościowego. Podniósł też zarzut przedawnienia roszczeń, w związku z upływem 2 lat od ich wymagalności. Kolejnym zarzutem pozwanego była nieważność umowy z dnia 1 września 2004 roku o korzystaniu z usług telekomunikacyjnych, z uwagi na podpisanie jej tylko przez jednego członka zarządu spółki P. P.U.H. (...)

Ustosunkowując się do twierdzeń pozwanego, powódka w piśmie procesowym z dnia 1 sierpnia 2012 roku sprecyzowała żądanie pozwu poprzez dokładne wskazanie dochodzonej pozwem kwoty w wysokości 34.395,09 zł.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd I instancji oddalił powództwo i zasądził na rzecz pozwanego od powódki koszty procesu, dokonując na podstawie dowodów wskazanych w uzasadnieniu orzeczenia następujących ustaleń:

Pozwany J. G. pełnił funkcję członka zarządu Przedsiębiorstwa Produkcyjno- Usługowo- Handlowe (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. od 1994 roku do 2007 roku.

Powódkę i Przedsiębiorstwo Produkcyjno- Usługowo- Handlowe (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w R. łączyły umowy: o dostarczenie energii elektrycznej oraz o korzystaniu z usług telekomunikacyjnych

W związku ze świadczeniem usług telekomunikacyjnych oraz związanych z dostarczaniem energii elektrycznej powódka wystawiała na rzecz P.P.U.H. (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. faktury VAT oraz noty odsetkowe, w związku z brakiem płatności w terminie.

Spółka P. P.U.H. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w R. pozostawała w stałych stosunkach gospodarczych z powódką, wykonując na jej rzecz różnego rodzaju dostawy i usługi. Powódka niejednokrotnie nie regulowała należności na rzecz P.P.U.H. (...) sp. z o.o.

Przedsiębiorstwo Produkcyjno- Usługowo - Handlowe (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w R. do 2007 roku posiadała liczne kontrakty i zlecenia, opiewające na wysokie sumy, które w większości nie zostały zrealizowane z uwagi na brak płatności ze strony powódki i odejście znacznej liczby pracowników z firmy.

Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo - Handlowe (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w R. była właścicielem nieruchomości o wartości 2.566.000 zł. W okresie od 2004 roku do 2007 roku sytuacja finansowa Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Usługowo- Handlowego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. znacznie się pogorszyła.

Podstawy do ogłoszenia upadłości Przedsiębiorstwa Produkcyjno- Usługowo- Handlowego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. istniały już na przełomie 2004 i 2005 roku.

Postanowieniem z dnia 6 listopada 2007 roku Sąd Rejonowy w Gliwicach ogłosił upadłość Przedsiębiorstwa Produkcyjno- Usługowo- Handlowego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R., obejmującą likwidację majątku spółki. Postępowanie upadłościowe dłużnika zostało umorzone z uwagi na fakt, iż majątek spółki nie wystarczał na zaspokojenie kosztów postępowania.

Na tej podstawie Sąd I instancji, przywołując treść art. 299§1 k.s.h. zważył, że pozwany był członkiem zarządu spółki w okresie powstania części zadłużenia, gdyż pełnił tę funkcję do 2007 roku, kiedy złożono wniosek o ogłoszenie upadłości spółki. Zgłoszenie przez pozwanego w dniu 24 sierpnia 2007 roku wniosku o ogłoszenie upadłości było spóźnione, a zatem dokonane w niewłaściwym czasie.

Pozwany w toku postępowania podniósł zarzut przedawnienia roszczenia, który jednak nie mógł być uwzględniony. Roszczenia z art. 299 ks.h. ulegają przedawnieniu

w terminie określonym w art. 442¹ § 1 k.c. Zgodnie z przyjętą wykładnią trzyletni termin przedawnienia rozpoczyna swój bieg od dnia dowiedzenia się przez wierzyciela spółki

o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia, nie wcześniej jednak niż od dnia bezskuteczności egzekucji. Ustalenie bezskuteczności egzekucji może nastąpić na podstawie każdego dowodu, z którego wynika, że spółka nie ma majątku pozwalającego na zaspokojenie wierzyciela pozywającego członków zarządu. Pozew w przedmiotowej sprawie został wniesiony do tutejszego Sądu w dniu 14 lipca 2011 roku, a zatem przed upływem terminu przedawnienia.

Sąd I instancji zważył, że powódka nie wykazała w pełni i nie skonkretyzowała swojego roszczenia względem pozwanego. Początkowo domagała się zapłaty kwoty 39.524,73 zł wraz z ustawowymi odsetkami. Następnie jej żądanie uległo modyfikacji do kwoty 34.395,09 zł. Jednakże z niczego nie wynika, na czym oparte było dochodzone roszczenie. Wprawdzie powódka dołączyła do akt sprawy faktury VAT oraz noty odsetkowe wystawione w stosunku do spółki P.PU. H (...), lecz nie zostało przez stronę sprecyzowane, z czego dokładnie wynika żądana kwota, nie zostało to należycie wykazane,

a nadto sumy wartości wynikających z dołączonych przez powódkę faktur nie odpowiadają wysokości dochodzonego roszczenia. Stąd Sąd nie był władny stwierdzić, jakie dokładnie należności są objęte żądaniem pozwu. Zadaniem Sądu natomiast nie było domniemywanie składników objętego pozwem roszczenia.

Niezależnie od powyższego Sąd I instancji wskazał, że sytuacja dłużnej spółki uzasadniająca złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości występowała 15 stycznia 2005 r, natomiast wiarygodności powódki dochodzone w niniejszym procesie były wymagalne już

w dłuższym czasie po zaistnieniu stanu, o którym mowa w art. 10 w zw. z art. 12 Prawa upadłościowego i naprawczego. Zatem biorąc po uwagę znaczący czas dzielący datę, w której pozwany winien był złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości i wymagalność roszczenia oraz umorzenie postępowania upadłościowego w oparciu o art. 13 Prawa upadłościowego i naprawczego, uznać należało, że powódka, pomimo terminowego złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, nie uzyskalaby w postępowaniu upadłościowym zaspokojenia swojego roszczenia w żadnej części.

Wobec powyższego Sąd I instancji oddalił powództwo, orzekając o zasadzie ponoszenia kosztów procesu zgodnie z art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku złożyła powódka, zarzucając mu:

- naruszenie prawa procesowego, a to:

- art.233§1 k.p.c, polegające na braku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego oraz dokonanie oceny tego materiału w sposób sprzeczny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego poprzez pominięcie twierdzeń zawartych w piśmie procesowym z 1.08.2012 r.

i z 28.08.2012 r. w przedmiocie wyjaśnienia i doprecyzowania żądania pozwu, w tym wyjaśnienia zarzutów strony przeciwnej i nieuwzględnienie szczegółowego zestawienia załączonego do pisma z 1.08.2012 r. oraz informacji, że faktury Vat objęte w piśmie dotyczącym doprecyzowania pozwu są tożsame z fakturami będącymi podstawą wpisania powódki na listę wierzycieli (...) sp. z o.o,

- art.217 ust.2 k.p.c. w zw. z art.240 k.p.c. przez pominięcie dowodu w postaci zgłoszenia wierzytelności w postępowaniu upadłościowym z dnia 25.03.2008 r. i postanowienia o zatwierdzeniu listy wierzytelności,

- art.232 k.p.c. poprzez przyjęcie, że powódka nie wywiązała się z obowiązku udowodnienia wysokości żądanej kwoty roszczenia;

- naruszenie prawa materialnego:

- art.6 k.c. poprzez błędne uznanie, że powódka nie udowodniła wysokości swego roszczenia,

- art.13 w zw. z art.10 i 12 Prawa upadłościowego i naprawczego poprzez błędne uznanie, że powódka mimo terminowego złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości nie uzyskiwała

w postępowaniu upadłościowym zaspokojenia swojego roszczenia w żadnej części,

w sytuacji, gdy nie można uznać takiej okoliczności za jedną z przesłanek egzoneracyjnych, wynikającą z art. 299 ust.2 k.s.h.

Powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie na jej rzecz kwoty 34 395,09 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności poszczególnych faktur i not odsetkowych oraz kosztów procesu, ewentualnie domagała się uchylecia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania,

z uwzględnieniem kosztów postępowania odwoławczego. W uzasadnieniu apelacji powódka obszernie przedstawiła sposób wyliczenia żądanej kwoty oraz przytoczyła argumentację na poparcie zarzutów apelacyjnych.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powódki kosztów postępowania apelacyjnego. Zarzucił, że powódka wbrew przepisowi art.187 § 1 pkt 1 k.p.c. nie określiła w pozwie dokładnie swego roszczenia, nie skonkretyzowała go też, doprecyzowując żądanie, gdyż powołała się na faktury, których nie wskazała.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja powódki zasługuje na uwzględnienie w znacznej części, gdyż co do zasady jest słuszna. Trafne okazały się zarzuty naruszenia przepisów wskazanych w apelacji.

Sąd Okręgowy obszernie przytoczył motywy rozstrzygnięcia Sądu I instancji, gdyż podziela dokonane przez ten Sąd ustalenia faktyczne. Na ich podstawie, po analizie materiału dowodowego oraz pism procesowych powódki, Sąd Okręgowy odmiennie ocenił te fakty w kontekście zasadności roszczenia.

Art. 187 § 1 pkt 1) kpc stanowi, że pozew powinien zawierać dokładnie określone żądanie, a w sprawach o prawa majątkowe także oznaczenie wartości przedmiotu sporu, chyba że przedmiotem sprawy jest oznaczona kwota pieniężna. Powódka określiła swe żądanie w pozwie – na kwotę 39 524,73 zł, a jedynie z jego uzasadnienia wynikała niekonsekwencja. Nie została zatem wezwana do uzupełnienia pozwu. Braki formalne pozwu – wbrew zarzutom pozwanego, złożonym podczas rozprawy apelacyjnej – nie stanowią podstawy do merytorycznego

rozstrzygnięcia przez oddalenie powództwa (podobnie jak brak wezwania pozwanego do zapłaty, który pod rządem przepisów odrębnych w sprawach gospodarczych, znajdujących zastosowanie w niniejszym procesie, skutkować mógł obciążeniem powódki kosztami procesu w całości lub w części i to niezależnie od wyniku sprawy – art.479/12/ § 4 k.p.c.).

Sprecyzowanie żądania pozwu zawarte jest w piśmie powódki z 1 sierpnia 2012 r, z którego wynika jednoznacznie, że powódka domagała się od pozwanego kwoty 34 395,09 zł. Zadaniem Sądu I instancji w ramach tego żądania była ocena jego zasadności, co stanowiło kwestię materialnoprawną, związaną z zasadnością roszczenia przewidzianego w art. 299 § 1 k.s.h.

Zakres odpowiedzialności członka zarządu w świetle art.299 § 1 k.s.h. odpowiada co do zasady wysokości zadłużenia spółki, stwierdzonego odpowiednim tytułem egzekucyjnym. Taki tytuł w okolicznościach niniejszej sprawy stanowi wyciąg z listy wierzytelności – po myśli art.264 Prawa upadłościowego i naprawczego z dnia 28 lutego 2003 r, zgodnie z którym z zastrzeżeniem art. 296, po zakończeniu lub umorzeniu postępowania upadłościowego wyciąg z zatwierdzonej przez sędziego-komisarza listy wierzytelności, zawierający oznaczenie wierzytelności oraz sumy otrzymanej na jej poczet przez wierzyciela, jest tytułem egzekucyjnym przeciwko upadłemu.

Powódka w piśmie procesowym z 1 sierpnia 2012 r. ograniczyła żądanie pozwu o kwotę 5 129,64 zł (żądała 34 395,09 zł w miejsce dochodzonej pozwem 39 524,73 zł) i w tym zakresie postępowanie należało umorzyć (art.355 k.p.c.). Ponad kwotę należności głównej, wynikającej z listy wierzytelności powództwo podlegało oddaleniu, gdyż odnośnie do żądania należności odsetkowych roszczenie powódki wyrażone w piśmie procesowym z dnia 1 sierpnia 2012 r. nie pokrywało się z kwotami umieszczonymi na liście wierzytelności.

Powódka nie wykazała, by wezwała pozwanego do zapłaty, ani w którym dniu otrzymał on odpis wniosku o zawezwanie do próby ugodowej, stąd na mocy art. 481 § 1 k.p.c. w zw. 455 k.c. Sąd Okręgowy zasądził odsetki od dnia, w którym pozwany otrzymał odpis pozwu w niniejszym postępowaniu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że termin spełnienia świadczenia odszkodowawczego przewidzianego w art. 299 § 1 k.s.h. nie jest oznaczony i nie wynika z właściwości zobowiązania, stąd świadczenie powinno zostać spełnione niezwłocznie po wezwaniu członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością do jego wykonania. Przewidziane w art. 481 k.c. odsetki za opóźnienie ze spełnieniem świadczenia pieniężnego przez członków zarządu należą się od chwili wymagalności ustalonej stosownie do treści art. 455 k.c.(wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18.05.2011 r, III CSK 228/10).

Orzeczenie uzasadnia przepis art.299 § 1 k.s.h. Sąd Okręgowy, odmiennie niż Sąd I instancji, nie dopatrywał się zaistnienia przesłanki egzoneracyjnej, wymienionej w § 2 powołanego przepisu, zgodnie z którym członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaze, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości wierzyciel nie poniósł szkody.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że szkoda, o której mowa w art. 299 § 2 in fine k.s.h. odpowiada różnicy w potencjale majątkowym spółki, jaka wystąpiła,

a do jakiej nie doszłoby, gdyby we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości. Członek zarządu odpowiada jedynie za taką część należności, jaką otrzymałby wierzyciel w zainicjowanym we właściwym czasie postępowaniu upadłościowym. Takie stanowisko wyrażone zostało również w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 19.06.2013 r, I ACa 450/13, zgodnie z którym dla przypisania odpowiedzialności członkowi zarządu spółki z o.o. niezbędne jest zatem wyjaśnienie, czy naruszenie określonego obowiązku przez członka zarządu spółki, przez zaniechanie zgłoszenia stosownego wniosku, spowodowało w normalnym porządku rzeczy poniesienie

z tego powodu szkody przez wierzyciela spółki, czy też pomimo bezspornego uchybienia obowiązkowi członka zarządu wierzyciel spółki i tak nie poniósł szkody. Chodzi tu bowiem

o nie dające się wykluczyć sytuacje, w których nawet zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości w najbardziej właściwym terminie i tak nie doprowadziłoby do zaspokojenia wierzyciela nawet w minimalnym zakresie, a to wobec stanu majątkowego dłużnika.

Z tych przyczyn członek zarządu może uwolnić się od odpowiedzialności za zadłużenie spółki, ale wyłącznie w sytuacji, gdy powstało ono przed zaistnieniem przesłanek do wystąpienia z wnioskiem o ogłoszenie upadłości. W niniejszej sprawie te przesłanki wystąpiły na przełomie 2004 i 2005 r, a zobowiązania zaciągane były przez spółkę do 2007 r. Brak jest w tym przypadku powodów dla usprawiedliwienia działań członków zarządu spółki, która przez długi okres od powstania stanu niewypłacalności w dalszym ciągu zawiera kontrakty, nie mając możliwości spłacenia zadłużenia. W tym przypadku zarząd spółki „z góry” powinien liczyć się z niezaspokojeniem wierzycieli, stąd jego członkowie nie zasługują na zwolnienie od odpowiedzialności za długi spółki.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy zmienił wyrok na podstawie art.386 § 1 k.p.c, a w części oddalił apelację jako bezzasadną na mocy art.385 k.p.c, o kosztach procesu orzekając w oparciu o przepisy art.100 k.p.c. (31 713,31 zł/ 39 524,73 zł = 80%) i 108 § 1 kpc.

SSO Małgorzata Korfanty SSO Iwona Wańczura SSO Barbara Przybyła